

Asia: VN/5969/2022

Ehdotus valtioneuvoston asetukseksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun valtioneuvoston asetuksen 16 a §:n muuttamisesta

Asetusluonnosta koskeva lausuntonne

Voitte kirjoittaa asetuseruonnosta koskevat huomionne alla olevaan kenttään.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (1373/2018) 16 a §:ään uusi 4 momentti, jossa säädettäisiin opiskelua koskevien työvoimapoliittisten lausuntojen antamisesta.

Keskistetyti työttömyysturvatehtäviä hoitavan Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimiston lisäksi kukin työ- ja elinkeinotoimisto voisi antaa omalla toimialueellaan työvoimapoliittisen lausunnon työttömyysturvalain (1290/2002) 2 luvun 10 §:n 2 momentin 1–4 ja 6 kohdassa tarkoitettusta opiskelusta, jos työnhakijalla ei ole opiskeluaikaista työssäoloa tai yritystoimintaa.

Lisäksi kukin työ- ja elinkeinotoimisto voisi antaa omalla toimialueellaan työvoimapoliittisen lausunnon sellaisista työttömyysturvalain 2 luvun 10 §:n 2 momentin 5 ja 7 kohdassa tarkoitetuista opinnoista, joiden laajuus on kokonaisuudessaan vähemmän kuin kyseisissä kohdissa säädetty opintojen päätoimisuutta osoittava laajuus.

Ehdotettu lakimuutos nopeuttaa asiakkaiden työttömyysturva-asioiden käsittelyä. Valtaosa työ- ja elinkeinotoimiston henkilöasiakastyötä tekevistä asiantuntijoista ei kuitenkaan ole aiemmin antanut lausuntoja työttömyysturvalain 2 luvun 10 §:n 2 momentin 1–7 kohdista. Näiden lausumisen keskittäminen työ- ja elinkeinotoimistojen sisällä voisi olla perusteltua muutoksen alkuvaiheessa. On tärkeää myös turvata aikaa perehtymiseen tilanteessa, jossa työnhakijoiden haastattelut ja uuden työvoimapalvelumallin sisäänajo vievät aikaa.

Opintojen pää- ja sivutoimisuuden määritelmä työttömyysturvalaissa on tyhjentävä. Opintojen lausuminen päätoimisiksi on helppoa tilanteessa, jossa asiakas ei ole ilmoittanut aikaisemmasta tai nykyisestä työssäolosta tai yritystoiminnasta. Lausunnon antamisen lähtökohta on kuitenkin erilainen siinä tapauksessa, onko asiakas esimerkiksi valmistuva ylioppilas ilman työhistoriaa tai korkeakoulusta valmistuva nuori aikuinen pitkällä työhistorialla. Lisäksi mahdollisen opintojen sivutoimisuuden tunnistaminen voi olla haastavaa tilanteessa, jossa asiakkaalla on samaan aikaan opinto-oikeus kahdessa avoimessa yliopistossa, joissa kummatkin opinnot itsessään olisivat laajuuden perusteella sivutoimisia, mutta yhteenlaskettuina päätoimisia. Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimistolla on osaaminen arvioida jatkossakin tämänkaltaiset vaikeat tapaukset.

Työ- ja elinkeinotoimiston tulee osata tunnistaa, milloin päätöksentekoon voi liittyä työvoimapolitiittista harkintaa. Asiakas osaa harvoin tunnistaa ja ilmoittaa, että hänen opintonsa voisivat olla työttömyysturvalain perusteella sivutoimiset. Mahdollisen työvoimapolitiittisen harkinnan tunnistaminen jää yksinomaan asiantuntijan vastuulle. Siksi on tärkeää, että epäselvässä tapauksessa opintoja koskeva työttömyysturva-asia tulee pystyä jatkossakin siirtämään Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimiston ratkaistavaksi silloinkin, kun asiaan ei liity työvoimapolitiittista harkintaa.

Muutos yksinkertaistaa henkilöasiakkaiden palveluprosessia uuteen työvoimapalvelumalliin siirtyessä. Kun koulutuksessa oleva asiakas ilmoittautuu ensimmäistä kertaa työnhakijaksi, asiakkuuden hoito alkuhaastatteluineen saadaan käynnistettyä nopeammin ja toimivaltaisen tahon toimesta, kun asiakkaan status on selvillä.

Viime syksynä työttömyysturvan asiantuntijatehtävät ja siihen liittyvät henkilöstöresurssit on siirretty ja keskitetty Uudenmaan TE-toimistoon. Jos tehtäviä ollaan siirtämässä takaisin TE-toimistoille, Pirkanmaan TE-toimiston näkemyksen mukaan samassa yhteydessä tulisi siirtää myös riittävä määrä osaavaa henkilöstöä takaisin TE-toimistoon.

Kuntakokeilussa mukana olevien kuntien toimivalta työvoimapolitiittisten lausuntojen antamisessa

Voitte kirjoittaa huomionne alla olevaan kenttään.

Pirkanmaan TE-toimisto katsoo, että ehdotettu toimivalta tulisi ulottaa myös työllisyyden kuntakokeiluille. Näin voidaan turvata sujuva ja viivytyksetön asiakaspalvelu ja asiakaskokemus. Kuntakokeilujen ja TE-toimistojen henkilöstön osaamisen varmistaminen on ensisijaisen tärkeää.

Immonen Riku
Pirkanmaan työ- ja elinkeinotoimisto

Vintola Mauri
Pirkanmaan TE-toimisto